क्रं. ३५

संस्कृत.

रेणुका विवाहक
चतुर्थदिन.

पृ. ४

अपूर्ण

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

(1) श्रीगणेशायनमः ॥ अथविवाहचतुर्थदिनकृत्यं ॥ तत्रविवाहाच्चतुर्थ
दिनेभद्रादिरहितेअभुक्तः सपत्नीकः देशकालौ [illegible]त्वा विवाहस्यसंपू
र्णफलावाप्तये वरस्यतनूपितृमातामहादीनां तत्पक्षीयाणांच यथाविभवं
वस्त्रादिभिः पूजनमहंकरिष्ये ॥ तथाच उमामहेश्वरप्रीतिद्वारा कन्यादान
फलसंपूर्णतार्थं लक्ष्मीवंशाभिवृद्ध्यर्थं च ऐरिणीपूजनं वरमात्रे ऐरिणीदानं
च करिष्ये ॥ तत्रादौ गणपतिपूजनं वसंतपूजनंच करिष्ये ॥ इतिसंकल्प्य
गणपतिं संपूज्य ॥ रंगवल्ल्यादि भूमौ मध्ये पंचरंगनिर्मितं स्वस्तिकं ॥
चतुर्दिक्षु चत्वारि स्वस्तिकानि च विलिख्य तेषु तंडुलराशीन् कृत्वा
तत्रैशान्यादिक्रमेण तंडुलपूर्णान् पंच कलशान् निधाय ॥ कौसुंभसूत्रे
ण कलशकंठान् वेष्टयित्वा मुखे आम्रपल्लवानि निधाय तदुपरि पूर्ण

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

ऐरि. माचिल वोतिका: संस्थाप्य॥ तदुपरि पिष्टदीपपंचकंद्वयं वा प्रतिकलशं निधाय तत्र पूजा
१ श्च वसंतं पूजयेत्॥ तां सुत इति षड्टचस्य सूक्तस्य वामदेवो बृहदुक्थ ऋषिः॥ व
संतरूपी इंद्रो देवता त्रिष्टुप् छंदः॥ वसंत पूजने विनियोगः॥ ॐ तां सु ते कीर्तिं
(४) मघवन्महित्वा यत्त्वा भीते रोदसी अह्वयेतां॥ प्रावो देवाँ आतिरो दासमोजः प्र
जायै त्वस्यै यदशिक्ष इंद्र॥ यदचरस्तन्वा वावृधानो बलानींद्र प्रब्रुवाणो ज
नेषु॥ मायेत्सा ते यानि युद्धान्याहुर्नाद्य शत्रुं ननु पुरा विवित्से॥ क उ नु ते
महिमनः समस्यास्मत्पूर्व ऋषयोंतमापुः॥ यन्मातरं च पितरं च साकम
जनयथास्तन्वाः स्वायाः॥ चत्वारि ते असुर्याणि नामादाभ्यानि महिषस्य संति॥
त्वमंग तानि विश्वानि वित्से येभिः कर्माणि मघवन्चकर्थ॥ त्वं विश्वा दधि
षे केवलानि यान्याविर्या च गुहा वसूनि॥ काममिन्मे मघवन्मा वितारीस्त्व

(2A) मा॥ता ला त्व मिं द्रासि दाता॥ यो अद्‌ धा ज्योतिषि ज्योति रं न पो॥ अस्य जन्म धु
ना सं म धू नि॥ अ च प्रियं रूप मिंद्राय मन्म ब्रह्म कृतो वृहदु क्थ्या द वाचि॥
इति मंत्रेण सं पूज्य॥ इं द्रादि देवतानां च प्रीति दो मं द वर्धनः॥ का॥ रूपी स
चिश्वा मा वसंतः काम दोस्तु ते॥ प्रसून देह रूपाय अनंग बाण कारक॥
का॥ रूपाय देवाय वसंताय नमो नमः॥ २॥ इति नमस्कृत्य पुष्पां जलिं दद्या
त्॥ ततो वर पिता कन्यां पूजयेत्॥ अभि व स्वेति पदूकुकुंकादि दत्वा॥ आ पुष्वं
ति ति सूक्तेन स्तुव र्णा॥ कंकाराद्दि दत्वा॥ आ पुष्वं वर्चस्य॰ विराज स मिध्यं कुरु॥ २
या: फलिनी रिति पुष्प माला दि दत्वा॥ या: फलिनी र्या॰ मन्त्र॥ सुमंगली रियं व
धू रिति सीमंते सिंदूरं त्रि भ्विव्य प्रांग व्यं तंतुना इति कं ठे मंग ल सूत्रं व ध्नीयात्॥
ततः कन्यापिता हरिणी पूजनं कार्यं॥ तद्यथा॥ सव स्य फ॰ तां वृ॰ कं द प

" Joint Project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

दे० त्सो वंशावर्धनं ॥ रोहिण्या रम्यं वंशपात्रं पक्वान्नैः परिपूरितं ॥ करकैरुद्रसंख्या पूजा
२ कैः सुवर्णपरिपूरितैः ॥ एतावद्रोहिणीरूपं कर्तव्यं किंक सूरिभिः ॥ एवं संपूज्य ॥
(३) वंशपात्रे ॥ रोहिणी च उमादेवी महेशो गिरिजापतिः ॥ अतस्त्वां पूजयिष्या
मि रोहिणीं सर्वकामदां ॥ सवस्त्रां च सदीपां च धूपैः षोडशभिर्वृतां ॥ वरपा
त्रे प्रदास्यामि कन्यादानस्य सिद्धये ॥ इति संकल्प्य ॥ तत्र उमामहेश्वरौ
आवाहनादि संपूज्य ॥ इदं रोहिणीरूपं वंशपात्रं सोपस्करं सदक्षिणं वरपा
त्रे संप्रददे ॥ न ममे स्तुत्वा ॥ मंत्रान् पठेत् ॥ वंशो वंशकरः श्रेष्ठो वंशो
वंशसमुद्भवः ॥ अनेन वंशदानेन तुष्टा ऋद्धिं करोतु मे ॥ वंशपात्रमि
दं भुक्तं वंशजातसमुद्भवं ॥ वंशानामुत्तमं दानमतः शांतिं प्रयच्छ मे ॥
वंशपात्राणि सर्वाणि मया संपादितानि वै ॥ उमाकांता प्रदत्तानि मम

(3 A)

तोऽग्निः प्रयच्छ मे ॥ वंशवृद्धिकरं दानं सौभाग्यादिसमन्वितं ॥ वस्त्रेणाच्छादि
तं पूगफलहेमसमन्वितं ॥ सर्वपापक्षयकरं नानाद्रव्यैस्तु पूरितं ॥ दानाना
मुत्तमं दानमतः शांतिं प्रयच्छ मे ॥५॥ ततः कन्यां वरपितृमातृसंगयोः पृथ
गुपवेश्य पृथक्तौ प्रार्थयेत् ॥ सतव प्रीतियं कन्या पुत्रवत्पालिता मया ॥ इदा
नीं तव पुत्राय दत्ता स्नेहेन पाल्यतां ॥१॥ इति ततः स्वस्तिनो मिमीतामिति सू
क्तेन कंचुकीसहितं एरंडिणी पात्रं वरपक्षीयानां शिरसि निधाय ॥ ॐ स्व
स्तिनो मिमी॰ यंनो अस्तु ॥ दिवेदिवे स॰ इतीति सूक्तेन शिरः उत्तार्य भूमौ
निधाय ॥ एवं पुनः पुनः शिरसि पंचवारं त्रिवारं वा प्रत्येकं कार्यं ॥ दिवे दिवे
स दृशीरन्यमर्धं कृष्णा असेधदप सद्मनो जाः ॥ अहंदासा वृषभो वस्नयंतो
दब्रजे वर्चिनं शंबरं च ॥ प्रस्तोक इन्नु राधसस्त इंद्र दश कोशयीर्दशा वा

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

रि० पूजा

जिनोदात्॥ दिवो दासादतिथिग्वस्य राधः शांबरं वसु प्रत्यग्रभीष्म॥ दशाश्वा

३ न्दश कोशान्दश वस्त्राधिभोजना॥ दशोहिरण्यपिंडान्दिवो दासादसा

(h) निषं॥ दशरथान्प्रष्टिमतः शतंगा अथर्वभ्यः॥ अश्वथः पायवेदात्॥

महिरधो विश्वजन्यं दधाना न्भरद्वाजान्त्सार्जयो अभ्ययष्ट॥

एवं वरस्यापि॥ ततः दिग्गजौ पूजयेत् देशकालौ स्मृत्वा वधूवरयोः

सौभाग्याभिवृध्यर्थे गजपूजां करिष्ये॥ आ नूनमिंद्रेति नव र्चस्य सूक्त

स्य काण्वः कुसीद इंद्रो गायत्री॥ गजपूजने विनियोगः॥ ॐ आनूनमिंद्र०

महाहस्ती० चित्राहिता० तुविमात्र० नहित्वा शूर० श्रीमंत० एतोन्विंद्रं० न राधसा०

प्र स्तोष० अभिरा०॥१॥ आ नो भर० इंद्र मा० उप० अदा० इंद० अस्मायं:०

सद्योजु० वरौ श्व०॥२॥ गोधूम निर्मितं प्राकृ शरीरसंज्ञं राभिमुखं

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

मत्तमातंगसंज्ञकं गजं वस्त्रादिविभवैः संपूज्य ॥ नागानामिह नागेश
(५८) मत्तमातंगसंज्ञक ॥ वरवध्वोः सुखप्राप्त्यै प्रसन्नो भव सर्वदा ॥ इति
प्रार्थ्य ॥ ततः कणनिर्मितं प्राक्शिरसं उत्तराभिमुखं दक्षिणभाग
स्थं भद्रमातंगं तथैव संपूज्य ॥ ऐरावतमहाभाग भद्रमातंगसंज्ञ
क ॥ वरवध्वोः सुखप्राप्त्यै प्रसं० इति प्रार्थ्य ततो वरो मत्तमातंगे प्रा
ङ्मुखास्तिष्ठेत् ॥ ततो वरो वधूं वामहस्ते धृत्वा मत्तमातंगे आनीय
स्वयं च प्रागग्रभागेन गत्वा भद्रमातंगस्थे त्वा ॥ सौभाग्याभिवृद्ध्यर्थे
ब्राह्मणसुवासिनीभ्यो वायनानि दद्यात् ॥ ब्राह्मणेभ्यो भूयसीं दक्षि
णां दत्वा ॥ कर्मकर्मा महेश्वरार्पणं कुर्यात् ॥ इति शिष्टाचारानुसारेण वि
वाहचतुर्थदिनकृत्यं समाप्तं ॥ इदं भट्टबिन्नारायणभट्ट परांजपे

A project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

हो.ग. देवार्चनि कृतं दोषं संध्या दोषं तथैव च ॥ तथात्र पीतयेदूनि दूना
४ पं सुरापान समं भवेत् ॥१॥ प्रातर्नीभौफ रंघ त्वा माध्यान्हे
(5) हृदि संयुते ॥ सायं जपति नासाग्रे इति स्त्वध्या त्रिधामता ॥२॥
कंकणं मोचयाम्यघरक्षां लिन कदाचन ॥ मयिर क्षां स्थिरांद त्वा स्वस्थाने
गच्छ कंकण ॥ गंथिं बिसृज्य दत्वा निक्षिपेत् ॥१॥

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे

राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)

दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८

Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com